

Uppföljning 2022 Trygg i Kungälv

Kommunstyrelse

2023-02-09

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Sammanfattning.....	4
3	Nulägesanalys.....	5
4	Uppföljning av planens delområden	9
4.1	Våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck	9
4.1.1	<i>Insats: Motverka våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck</i>	<i>9</i>
4.2	Narkotika och missbruk.....	10
4.2.1	<i>Insats: Insatser mot narkotika och missbruk.....</i>	<i>11</i>
4.3	Brottsförebyggande arbete.....	12
4.3.1	<i>Insats: Främja det brottsförebyggande arbetet.....</i>	<i>13</i>
4.4	Organiserad brottslighet och maktutövning i lokalsamhället.....	15
4.4.1	<i>Insats: Åtgärder mot organiserad brottslighet och maktutövning i lokalsamhället.....</i>	<i>15</i>
4.5	Våldsbejakande extremism.....	16
4.5.1	<i>Insats: Motverka våldsbejakande extremism.....</i>	<i>16</i>

1 Inledning

Programmet Social hållbarhet – ökat innanförskap antogs av kommunfullmäktige den 19 december 2019 (Dnr KS2019/0202). Programmet är ett långsiktigt och visionärt dokument, med fokus på vad Kungälv kommun ska uppnå kring ökad social hållbarhet och innanförskap. Utifrån programmet gavs uppdrag att följande planer skulle tas fram; social översiktsplan, äldreplan, funktionshinderplan samt plan Trygg i Kungälv. I dessa planer ska förtydligande ske kring programmets mer övergripande formuleringar. Planerna ska sträcka sig fram till 2023 med utblick mot 2027.

I plan Trygg i Kungälv konkretiseras aktiviteter för att främja följande områden:

- Motverka våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld.
- Insatser mot narkotika och missbruk.
- Främja det brottsförebyggande arbetet.
- Åtgärder mot organiserad brottslighet och maktutövning i lokalsamhället.
- Motverka våldsbejakande extremism.

Planen har tagits fram i nära dialog med förvaltningen, där utgångspunkt har varit kommunens strategiska mål och resultatmål, befintliga politiska uppdrag samt ett nära samarbete med polisen. 2022 års plan är uppdaterad med aktuella aktiviteter.

De aktiviteter som är politiska uppdrag förtydligas särskilt i rapporten.

Aktiviteters status beskrivs med följande symboler:

Streck = Ej påbörjad (startdatum ligger längre fram i mandatperioden)

Pågående, grön = Arbeta med genomförandet pågår

Pågående, gul = Arbeta med genomförandet pågår, med avvikelse

Avslutat, grön bock = Genomförandet klart enligt plan

Avslutat, röd bock = Genomförandet avslutat med avvikelse
Försenat, rött utropstecken = Genomförandet inte avslutat och har passerat planerat avslutningsdatum

2 Sammanfattning

Kommunens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete bygger på samverkan med samtliga sektorer i kommunen, polis, andra myndigheter, näringsliv, lokala aktörer och civilsamhället. Plan Trygg i Kungälv belyser de olika samhällsproblemen som politiken, civilsamhället, polisen och kommunen vill uppmärksamma och förebygga inom kommunens gränser genom bland annat samverkan, kunskapshöjande insatser, områdesbaserat arbete samt social och situationell prevention. För att bedriva ett effektivt förebyggande arbete krävs engagemang och samverkan från hela samhället.

Kommunen arbetar med brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder genom bland annat

- Tillhandahålla och sprida av information till utsatta, anhöriga och yrkesverksamma som kommer i kontakt med våld i nära relation samt hedersrelaterat våld.
- Kunskapshöjande insatser om narkotika och missbruk till vuxna som kommer i kontakt med barn och ungdomar.
- Fortsatt och förstärkt områdesbaserat arbete och strukturerad samverkan med polisen, andra myndigheter samt näringsliv, civilsamhället och övriga aktörer inom kommunen.
- Utifrån flera kanaler omhänderta medborgarperspektivet avseende trygga och otrygga platser, beteenden och funktioner.
- Belysandet av den lokala problematiken kring organiserad brottslighet samt uppmärksamma allas kollektiva förmåga att motverka det.
- Koordinerad samverkansarbete kring våldsbejakande extremism inom kommunen genom kartläggning, utbildning och tidiga insatser.

Slutsatser som kan dras utifrån uppföljningen av Plan i Trygg i Kungälv 2022 är att:

- Samarbetet med lokalpolisen är systematiskt, väletablerad och förankrad i kommunens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, och den genomlysas inom samtliga insatsområden som nämns i planen.
- Under 2022 har det etablerats nya kontaktnätverk och kommunikationsvägar för samverkan mellan lokala aktörer och näringslivet i kommunen och flera av kommunens verksamheter är nu aktivt inblandade i arbetet.
- Kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete inom samtliga insatsområden bygger på uppdaterade och genomarbetade lägesbilder, som tas fram i samverkan med flera aktörer inom kommunen.

Inför 2023 kommer kommunen arbeta med att uppfylla den nya lagen om Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete som planeras träda i kraft 1 juli 2023. I lagen framhävs samverkan som en av de mest grundläggande komponenterna i det lokala brottsförebyggande arbetet. Lagen ställer även krav på kommunen att ta fram och besluta om en åtgärdsplan utifrån lägesbild och analys av brottsligheten i kommunen.

3 Nulägesanalys

I femton år har SKR och MSB jämfört tryggheten och säkerheten för Sveriges 290 kommuner. Uppgifter för jämförelsen hämtas från Socialstyrelsens patientregister, MSB:s insatsregister, Brottsförebyggande rådets officiella kriminalstatistik och SCB:s medborgarundersökning. I jämförelsen görs en sammanvägning av

- antalet personskador
- utvecklade bränder i byggnader
- anmälda våldsbrott
- anmälda stöld- och tillgreppsbrott

Kungälvs kommun placerade sig år 2022 på plats 89 av samtliga 290 kommuner. I jämförelsen är Kungälvs kommun bland de 25 procent av kommunerna med minst antal våldsbrott och utvecklade bränder i byggnad, men bland de 25 procent av kommunerna med högst antal stöld- och tillgreppsbrott.

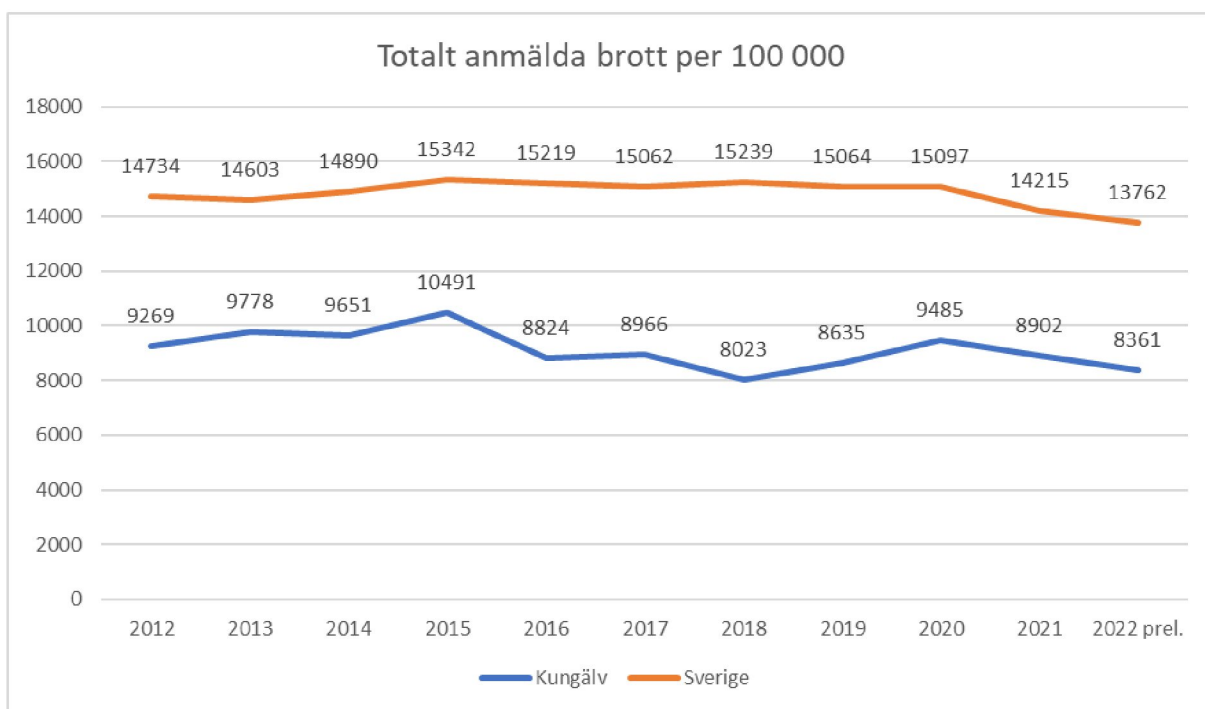
Enligt den preliminära kriminalstatistiken som Brottsförebyggande rådet tagit fram för år 2022 har Kungälvs kommun för andra året i rad en signifikant minskning av det sammanlagda antalet anmälda brott. Kungälvs kommun har även betydligt lägre antal anmälda brott per 100 000 invånare jämfört med den nationella statistiken (se graf nedan). Sedan 2020 är det en sjunkande trend i anmälningsstatistiken, både för Kungälv och nationellt.

Anmälningsstatistiken i Kungälv visar även att antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott har minskat med nästan en femtedel mellan 2020 och 2022. Antal anmälda våldsbrott och brott mot narkotikastrafflagen har minskat sedan 2021, medan antal anmälda bedrägeribrott har ökat signifikant från 2019 till 2022. Trenden med ökande anmäla bedrägeribrott kan vi även se nationellt och är inte unikt till Kungälv.

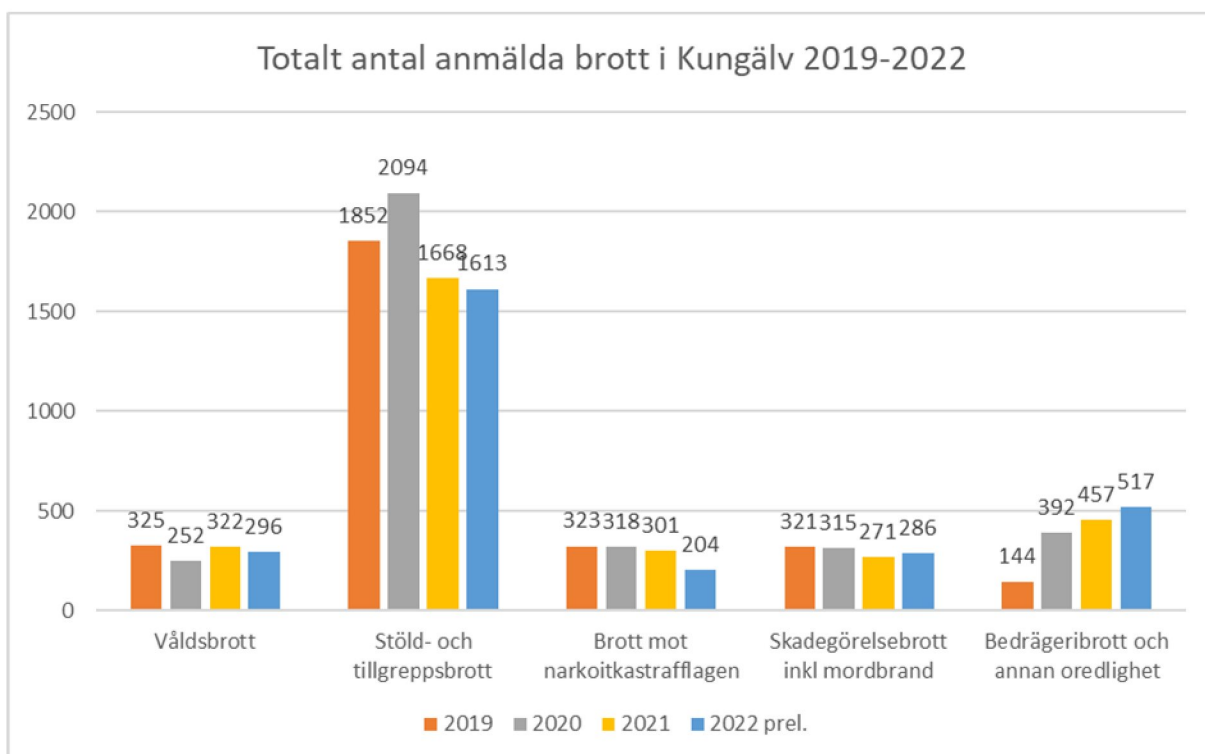
Nationella trygghetsundersökningen (NTU) är en årligen återkommande nationell brottsoffer- och trygghetsundersökning som har genomförts sedan 2006. För andra året i rad ser vi en positiv trend angående tryggheten vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Andel som svarar att de känner sig mycket eller ganska otrygga vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet har gått ned från 23 procent år 2021 till 20 procent år 2022. Nationellt ligger andelen på 27 procent för år 2022.

Statistiken påverkas av en mängd faktorer som bland annat anmälningsbenägenhet, mörkertal och polisens arbete. Antalet anmälda brott, nationella trygghetsstatistiken samt SKR och MSB:s Öppna jämförelse: Trygghet och säkerhet visar ändå på att Kungälvs kommun är en relativt trygg och säker kommun.

Nedan graf visar anmälda brott per 100 000 invånare (alla brottskategorier), Källa: Brå

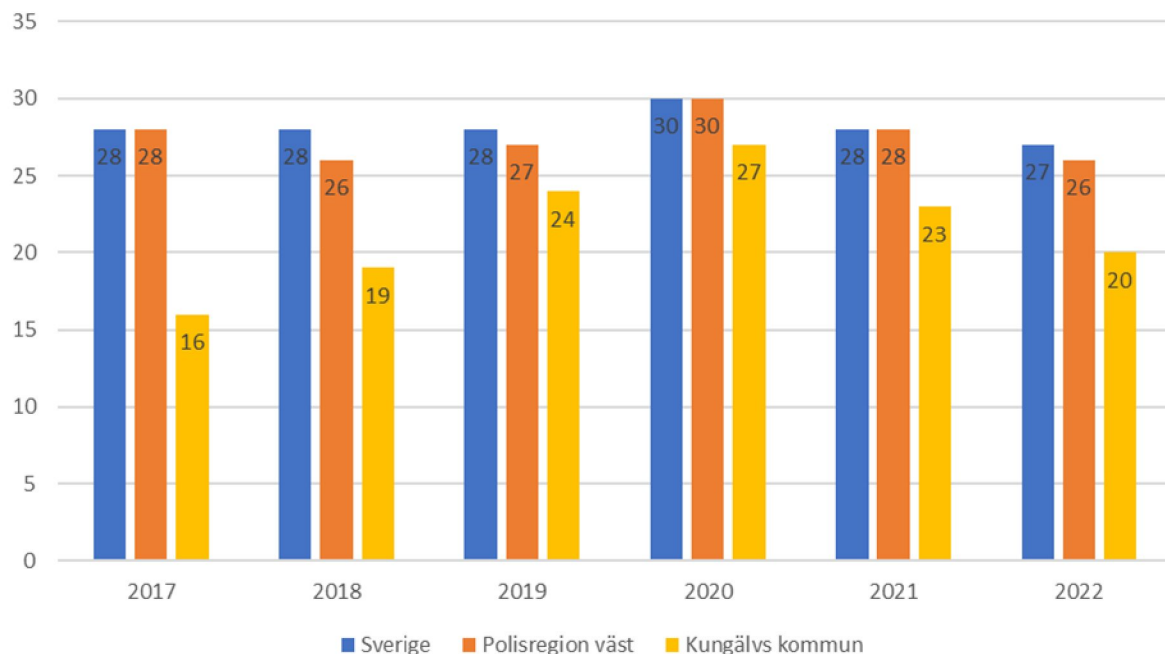

Nedan graf visar antal anmälda brott i brottskategorierna våldsbrott, stöld- och tillgreppsbrott, brott mot narkotikastrafflagen, skadegörelsebrott (inkl. mordbrand) samt bedrägeribrott och annan oredlighet, källa Brå.

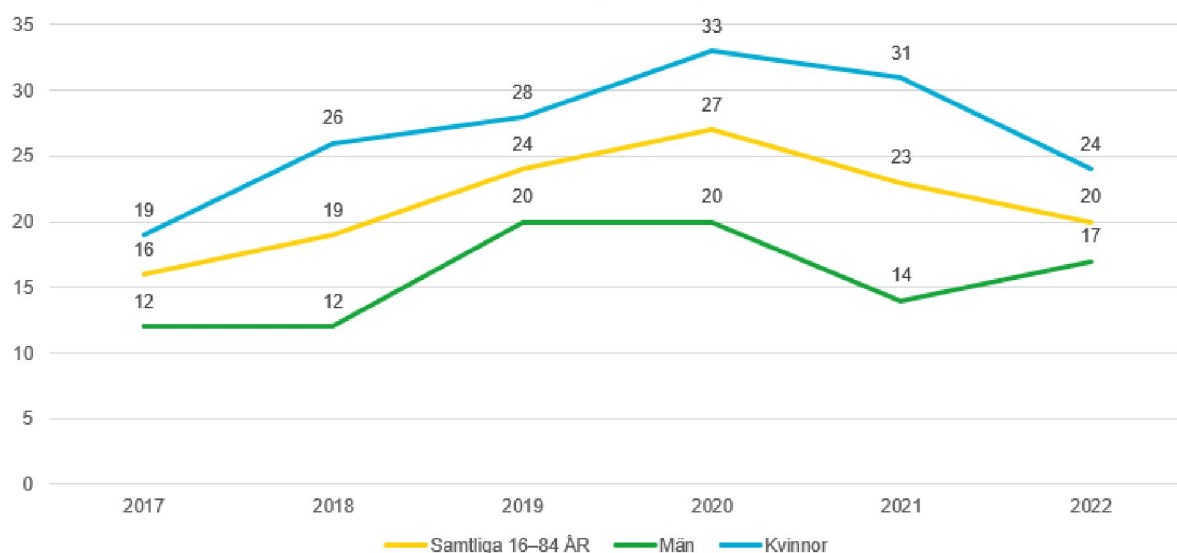

Nedan grafer visar resultat från Nationella trygghetsundersökningen 2017-2022 för Sverige, Polisregion Väst samt Kungälvs kommun, NTU. I nedersta grafen är resultaten i Sverige uppdelat efter kön.

Otrygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Andel som känner sig mycket/ganska otrygga samt de som avstår från att gå ut på grund av otrygghet

Otrygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet, enligt NTU 2017–2022. Andel (%) som känner sig mycket/ganska otrygga samt de som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, av samtliga samt av männen respektive kvinnorna i Kungälv kommun (16–84 år).

4 Uppföljning av planens delområden

4.1 Våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

Beskrivning

Våld i nära relationer är ett samlingsbegrepp som omfattar både våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck (inklusive tvångsäktenskap, barnäktenskap och könsstympning av flickor och kvinnor). Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor innehåller fyra vägledande målsättningar:

- Ett utökat och förebyggande arbete mot våld.
- Förbättrad upptäckt av våld och starkare skydd och stöd för våldsutsatta kvinnor och barn.
- Effektivare brottsbekämpning.
- Förbättrad kunskap och metodutveckling.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är ett samhällsproblem som finns inom alla samhällsklasser.

4.1.1 Insats: Motverka våld i nära relation samt hedersrelaterat våld och förtryck

Aktivitet	Kommentar
 Årlig informations-/kunskapskampanj till allmänheten.	Kommunens hemsida har uppdaterats för att göra information lättillgänglig för våldsutsatta, förövare, professionella och allmänhet. Foldrar med bland annat viktiga telefonnummer och hänvisningar har spritts till näringslivet, hälso- och sjukvården, civilsamhället samt internt i kommunen. Den 25 november lyste Kungälv kommun upp stadshuset i orange färg för att uppmärksamma Orange Day och Internationella dagen för avskaffandet av våld mot kvinnor. På Mimers kulturhus presenterades samtidigt utställningen <i>En vecka fri från våld</i> där sju utsatta kvinnor delade sina berättelser med hjälp av text och bild.
 Kunskapsinsatser för personal för att säkerställa att rutiner finns och fungerar.	Att rutiner finns och fungerar vid våld i nära relationer följs upp och säkerställs genom ordinarie systematiska kvalitetsarbete i sektor Trygghet och Stöd samt Bildning och Lärande. Sektor Trygghet och Stöd har inlett översyn av befintliga dokument i socialtjänstens ordinarie kvalitets- och ledningssystem. Särskilt fokus under 2023 är verksamhetsområdena funktionshinder och äldreomsorg. Göteborgs Stads kompetenscentrum om våld i nära relationer kommer att vara fortsatt stöd vid olika kunskapsinsatser.
 Sammanställa de olika aktörernas respektive lägesbild för en gemensam helhetsbild.	Det kommunövergripande nätverket våld i nära relationer fungerar som en viktig plattform för att inhämta en gemensam lägesbild. Uppföljning av förekomsten av våld i nära relationer är ett utvecklingsområde, som kräver medvetenhet om bakomliggande faktorer. Mörkertalet är stort. Antagande är att aktivt förebyggande arbete samt att professioner rutinemässigt ställer frågor kring våld i nära relationer leder till att fler utsatta personer känner till och vågar ta kontakt med socialtjänsten och/eller polis. Med start 2020 har socialtjänsten infört en ny ärendetyp, där personer över 21 år som ansökt om stöd och hjälp för våld i nära relationer specifikt hanteras och handläggs. Under 2022 var det 72 registrerade ärenden våld i nära relationer och inkluderade 68 personer, vilket innebär att några personer har återkommit vid flera tillfällen under året. Statistik har även samlats in från polisen över anmälda brott i nära relation år 2022. Antal polisanmälningar utifrån brottskategori:

Aktivitet	Kommentar
	Misshandel: 80 stycken Ofredande: 61 stycken Sexuellt ofredande: 4 stycken Grov fridskränkning: 2 stycken Grov kvinnofridskränkning: 6 stycken Barnfridsbrott: 15 stycken Krismottagningens verksamhet för utsatta har under år 2022 haft 94 nyregistrerade personer. Ytterligare 20 personer följde med ifrån 2021, så totalt har 114 utsatta personer haft kontakt med Krismottagningen under året. 20 personer står just nu i kö till samtal till verksamheten. 58 nyregistrerade personer på Krismottagningen under 2022 berörde samtal med förövare. Av dessa är 16 personer kvar in i 2023 varav tre är kvinnor.
 Via kommunövergripande nätverk samverka kring tidig upptäckt, insatser och uppföljning.	Det kommunövergripande nätverket har i samband med framtagande av Anvisning våld i nära relationer under 2022 samverkat kring upptäckt, insatser och uppföljning. Tre nätverksmöten har genomförts med olika teman. Nätverket har tagit fram två nyhetsbrev. Nätverkets har utökats med representation från ännu fler aktörer i kommun, region och civilsamhälle. Vid vårens möte medverkade Regionalt stödcentrum heder, där fokus var kunskapsinhämtning och konkreta rutiner för samverkan. Vid höstens första möte medverkade Mikamottagningen i Göteborg, som vänder sig till personer med erfarenhet av sex mot ersättning. Ung Utsatt är en avdelning som tillhör ungdomsmottagningen och vänder sig till "icke-binär, kille, tjej 13-24 år, som någon gång blivit utsatt för sexuella övergrepp eller är osäker på om du blivit utsatt". En representant från Ung utsatt medverkade vid nätverkets tredje möte och berättade om deras verksamhet. Ung utsatt hette också den riktade utbildningsinsats mot personal inom socialtjänst, elevhälsa samt hälso- och sjukvård, där tre föreläsare från WONSA (World Of No Sexual Abuse) medverkade. Totalt deltog ca 70 personer vid utbildningsinsats.
 Implementera rutin och samverkan mellan skola och socialtjänst utifrån Anvisning Våld i nära relationer.	Kungälv kommun arbete med våld i nära relationer utgår från plan Trygg i Kungälv samt framtagna anvisning. Med hjälp av Regionalt stödcentrum heder har både riktade och mer generella utbildningsinsatser genomförts. Särskilt prioriterat har varit samverkan mellan skola och socialtjänst. Totalt deltog 90 personer vid gemensam utbildningsinsats. Rutinen kring hedersrelaterat våld och förtryck ska underlätta samverkan mellan skola och socialtjänst och beräknas vara klar under våren 2023. Rutinen ska därefter implementeras i berörda verksamheter.
 Revidera befintlig anvisning, våld i nära relationer och kommunicera den.	Behovet av att göra ett samlat dokument kring våld i nära relationer har efterfrågats av det kommunövergripande nätverket, där representation finns från skola, socialtjänst, primärvård, specialist sjukvård/akuten, polisen, Trygga Ungdomsmiljöer, säkerhetsansvarig, kvinnojouren, Svenska Kyrkan samt föreningar som Zonta, Rädda Barnen och Brottsofferjouren. Via nätverket har befintliga insatser kartlagts och ansvar och uppdrag har tydliggjorts. Anvisningen kopplas till befintliga dokument i socialtjänstens ordinarie kvalitets- och ledningssystem. Avisningen färdigställdes första kvartalet 2022 och kommuniceras fortlöpande ut via aktörerna i nätverket samt via kommunens intranät och hemsida. Revidering av anvisning Våld i nära relationer pågår. Exempel på revidering är Socialstyrelsens uppdatering av föreskriften Våld i nära relation (HSLF-FS 2022:39).

4.2 Narkotika och missbruk

Kommentar

Kungälv kommun följer kontinuerligt upp ungdomars drogvanor genom två undersökningar med olika tidsintervall - Centralförbundet för Alkohol och Narkotikaupplysning (CAN) och

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken (LUPP).

Lokala resultat från CAN:s drogvaneundersökning 2022 visar att nio procent av eleverna på gymnasiet i årskurs två använt narkotika. Skillnaden är tydlig mellan flickor (sex procent) och pojkar (tolv procent). Jämfört med undersökningen från 2019 är detta en minskning, då totalt 17 procent uppgav att de provat narkotika. I årskurs 9 uppgav totalt sex procent att de använt narkotika, vilket är en marginell ökning mot år 2019 (fem procent). Noteras bör att på högstadiet är andelen högre bland flickor (nio procent) jämfört med pojkar (fem procent).

Med intensivkonsumtion menas att man vid ett och samma tillfälle druckit en alkoholmängd som motsvarar minst fyra stora burkar starköl/starkcider eller 25 cl sprit eller en hel flaska vin eller sex stora burkar folköl. I undersökningen redovisas andelen elever som angivit att de har haft en sådan konsumtion under de senaste tolv månaderna. I årskurs två på gymnasiet är andelen 23 procent mot fem procent i årskurs nio. Jämfört med 2019 finns en positiv utveckling på högstadiet (som då var på tio procent) och samma nivå på gymnasiet (24 procent).

Som rökare räknas de elever som dels uppgett att de har rökt under de senaste tolv månaderna och dessutom svarat att de fortfarande röker. Andelen rökare i årskurs två var 16 procent. Vid årskurs nio var andelen sex procent. Jämfört med 2019 syns en positiv utveckling både på högstadiet (tio procent) och gymnasiet (23 procent).

I CAN-drogvaneundersökning ställs även fråga kring lustgas. Bland tillfrågande uppger totalt elva procent att de testat lustgas under senaste året. I årskurs nio var andelen fem procent och i årskurs två på gymnasiet elva procent. Kungälv kommun ligger på samma nivå som övriga Västra Götalandsregionen.

LUPP genomförs igen hösten 2023. Målgruppen är elever i årskurs åtta samt årskurs två på Mimers Hus gymnasium.

4.2.1 Insats: Insatser mot narkotika och missbruk

Aktivitet	Kommentar
 Årlig informations/kunskapskampanj till vårdnadshavare till barn mellan 12-18 år.	Under våren 2022 har kommunens drogförebyggande nätverk bjudit in vårdnadshavare i årskurs åtta till föräldramöten där bland annat information från polisen och Trygga ungdomsmiljöer delas ut gällande narkotikaanvändning bland unga. Nätverket har även tagit fram ett årshjul med kontinuerliga informationsträffar, -utskick samt aktiviteter. Kommunens drogförebyggande nätverk har tagit fram en ny broschyr som ska skickas ut under våren 2023 till samtliga föräldrar som har barn som fyller 15 år under 2023. Broschyren finns redan idag tillgänglig på bland annat kommunens hemsida och i skolor. Under hösten anordnade kommunen en föräldraföreläsning om alkohol och droger respektive en webbföreläsning om Att vara anhörig till någon med missbruk.
 Fördjupad samverkan med Polisen kring drogproblematiken i kommunen.	Kommunens säkerhetsenhet arbetar kontinuerligt med polisen angående narkotikaproblematiken i kommunen. Drogförebyggande arbete inkluderar både situationell och social prevention. Inom situationell prevention arbetar polisen och kommunen på veckovisa lägesbildmöten med att uppdatera vilka hotspots som förekommer i kommunen där det misstänks förekomma narkotikaförsäljning och narkotikaanvändning. Utifrån lägesbilden förebyggs problematiken genom bland annat ökad närvaro och förändringar av den fysiska gestaltningen (bland annat klippning av buskage och översyn av belysningen på platsen). Kommunen har riktat om sina väktartillsynsminst en gång om månaden för att öka den formella kontrollen på platser där det misstänks förekomma narkotikaförsäljning och narkotikaanvändning. Inom social prevention arbetar bl.a. skolorna och trygga ungdomsmiljöer tillsammans med polisen för att förebygga narkotikaanvändning genom

Aktivitet	Kommentar
	informationsinsatser för föräldrar och genom dialog med ungdomar.
🟢 Följa upp kännedom och effekt av riktlinjen "En drogfri skola".	Riktlinje drogfri skola är antagen av sektorledning Bildning och Lärande och är utgångspunkt för drogförebyggandearbetet inom kommunens skolor. Under hösten 2022 uppdaterades riktlinjen med information om Mini-Maria. Högstadiet samt Mimers Hus gymnasium har vid respektive enhet konkretiserat riktlinjen med rutin för agerande vid drogpåverkad elev. Ett drogförebyggande nätverk, där polisen, Utförarenheten, Trygga Ungdomsmiljöer, Mini-Maria, Säkerhetsenheten samt Folkhälsa är representerade, förankrar och sprider riktlinjen. Olika konkreta aktiviteter har under året genomförts utifrån upparbetat årshjul. Narkotikasök med hund har genomförts i kommunens högstadieskolor och gymnasium i syfte att förebygga och upptäcka narkotika i kommunens skolor. I förebyggande syfte har Polisen, Trygga Ungdomsmiljöer och Utförarenheten lyft drogförebyggandearbetet vid personalmöten på högstadiet.
🟢 Vidareutveckla och följa upp samverkan Socialtjänst, skola, polis och fritid (SSPF).	Samverkan Socialtjänst, Skola, Polis och Fritid, SSPF har gjort en nystart, där verksamhetschef Myndighet är ordförande. SSPF-kordinator utgår från polisen en dag i veckan, med syfte att främja samverkan och få information. SSPF baseras på att den unge/vårdnadshavare samtycker till att sekretessbelagda uppgifter får delas mellan de aktörer som ska medverka kring ett individärende. SSPF har i nuläget 19 samtycken, av dessa gäller 58% pojkar, och 42% flickor. Av dessa är nio aktuella på BUF. Under året har antal samtycken varierat från minst 16 till max 20 igång samtidigt. Ambitionen är att tidigt upptäcka ungdomar i risk eller normbrytande beteende.
🟢 Kungälv kommun och hälso- och sjukvården ska utveckla integrerade samverkansformer för att tidigt identifiera missbruk och stödja dessa ungdomar.	Under 2022 har Mini-Maria startat upp, som integrerad öppenvårdsmottagning för ungdomar upp till 21 år som riskerar att utveckla ett beroende eller skadligt bruk av alkohol, droger eller spel om pengar. Mini-Maria ska nå unga människor i ett tidigt skede av riskbruk och/ eller skadligt bruk för att förhindra att detta utvecklas till ett beroende och allvarlig psykisk ohälsa. På Mini-Maria arbetar socionomer, sjuksköterskor, psykologer och läkare tillsammans för att hjälpa närstående med råd, stöd och behandling. Härryda, Kungälv och Stenungssund har under året ingått samverkansavtal med Mölndals stad för en gemensam Mini-Maria mottagning där huvudmottagningen ligger i Mölndal och närmottagningar i Härryda och Kungälv. Mellan tidsperioden 5 september och 16 december 2022 har Mini-Maria Västra tagit emot nio telefonsamtal från Kungälv. Fem pågående ärende i Mölndalsklustret är från Kungälvs kommun. Utmaningar utifrån uppstarten är: • Brist på personal • Oklar organisering • Nio kommuner som delar på begränsade resurser • Säkerställa lokal i Kungälvs kommun
🟢 Kompetensutvecklingsinsatser riktat mot barn- och ungdomspersonal i kommunen.	Riktlinjen En drogfri skola togs fram 2021, och har uppdaterats under 2022. I riktlinjen som sprids inom samtliga skolor i kommunen finns information om bland annat vilka rutiner som gäller vid misstanke av droganvändning inom skolorna. Under 2022 har det även spridits uppdaterad information gällande vilka droger som för tillfället förekommer bland ungdomar i Kungälv, preparatkunskap, vilka varningssignaler man ska vara vaksam på samt hur polisen/Trygga Ungdomsmiljöer/Utförarenheten jobbar med frågan. Under våren 2022 har Trygga Ungdomsmiljöer tillsammans med Polisen anordnat utbildningstillfällen för personal på Ytterbyskolan samt Munkegärdeskolan. Även personal på Citygross fick en föreläsning efter önskemål till följd av att det förekom mycket ungdomshäng på platsen.

4.3 Brottsförebyggande arbete

Beskrivning

Brottsförebyggande arbete berör samtliga sektorer i kommunen. För att bedriva ett effektivt

förebyggande arbete krävs engagemang och samverkan från hela samhället. Kungälv kommun har ett ansvar, att tillsammans med samverkande aktörer åtgärda otrygga platser. Fokus framöver kommer vara att i dialog med kommuninvånare identifiera dessa otrygga platser. Kommunen har skrivit under en samverkansöverenskommelse med lokalpolisområde Kungälv/Ale. Samverkansöverenskommelsen utgår från "Trygg i"-modellen vilket innebär en fördjupad och mer strukturerad samverkan på bred front som utgår från en gemensam lokal lägesbild. Med utgångspunkt från EST (Effektiv samordning för trygghet), benämns i Kungälv kommun som LST – Lokal samverkan trygg, jobbar kommunen och Polisen tillsammans med andra kommunala verksamheter samt lokala aktörer i en kunskapsbaserad metod inom brottsprevention vars syfte är att minska och förebygga otryggheten genom tidiga insatser.

4.3.1 Insats: Främja det brottsförebyggande arbetet

Aktivitet	Kommentar
 Fortsatt strukturerat arbete utifrån "Trygg i" - modellen.	Genom gemensamma läges- och problembilder med berörda aktörer och samverkanspartners har kommunen och polisen arbetat proaktivt och strukturerat med brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser. Exempel på åtgärder som genomförts till följd av lägesbilderna är: <u>Stöld ur motorfordon</u> - Informationsinsatser löpande genom olika kanaler, till exempel kommunens hemsida, polisens lokala Facebook och Kungälvsposten. - Utplacering av över 100 skyltar på strategiska parkeringsplatser mellan november 2021 och januari 2022. Skyltarna påminner bilägare om att tömma bilen. - Riktad väktartillsyn vid platser där det förekommer stöld ur motorfordon, till exempel vid ställplatserna vid Bohus Fästning under sommaren. <u>Ordningsstörningar från motorburna</u> - Trygga ungdomsmiljöer hade en särskild satsning med aktiviteter på parkeringen vid Folkets park under sommaren. - Kontinuerlig närvaro av Trygga ungdomsmiljöers fältarbetare, väktare samt nattvandrare på Vita fläcken. - Särskild samverkan med berörda parter vid större planerade motorträffar till exempel med Ytterbygg, Ica Maxi och McDonalds. - Informationsutskick till vårdnadshavare samt fordonsägare (A-traktor/Epa) under våren . - Lokala poliser har genomgått särskild utbildning för vara behörig att genomföra flygande besiktning. <u>Ordningsstörningar från ungdomar</u> - Riktade väktarinsatser vid områden där det förekommer mycket häng av ungdomar, till exempel vid Munkegärdeskolan och Komarken - Påbörjat samarbete med Kungälvsbostäder för att motverka häng i trappuppgångar och i källarutrymmen i höghus. - Trygga Ungdomsmiljöer hade Nordmannatorget som samlingsplats för flera av sina aktiviteter under sommaren. <u>Ordningsstörningar vid användning av fyrverkeri under jul och nyår 2022/2023</u> - Samverkan med berörda parter ex. Kungälvsbostäder, Västrafik, Trygga ungdomsmiljöer, Polis, räddningstjänst. - Uppdatering av kommunens lokala ordningsföreskrifter för att enbart tillåta användningen av fyrverkerier i detaljplanerat område under påskafton 17:00-01:00 och nyårsafton 17:00-01:00 - Allmän information om vilka regler som gäller för fyrverkerier publicerades på kommunens hemsida i december. - Trygga ungdomsmiljöer identifierade riskungdomar och genomförde förebyggande samtal med vårdnadshavare. <u>Otrygga platser</u> Identifierade otrygga platser hanteras löpande, bland annat genom kommunens e-tjänst "Digital Trygghetsvandring"

Aktivitet	Kommentar
	- Åtgärder i den fysiska miljön, till exempel belysning och beskärning av vegetation. - Personella resurser (fältarbetare, väktare, polis) riktas mot platsen som utmärkts som otrygga. Samverkan kring Kungälv's resecentrum utifrån Västtrafiks metod Samordning Trygg kollektivtrafik påbörjades hösten 2021. Ny trygghetsvandring kring resecentret planeras våren 2023.
▶ Genomföra trygghetsvandringar med olika aktörer, exempelvis Kungälv's Energi och bostadsbolagen.	Sedan 2021 har kommunen haft e-tjänsten Digital Trygghetsvandring där medborgarna i kommunen kan delge sina synpunkter om otrygga platser i kommunen. Under 2022 har 68 ärenden kommit in till kommunen. Kommunen har deltagit i en trygghetsvandring kring Kungälv's sjukhus som Västfastigheter arrangerat. Under våren 2023 planerar Säkerhetsenheten att genomföra trygghetsvandring kring Kungälv's Resecentrum tillsammans med polisen, Västtrafik och Västfastigheter .
▶ Fortsatt samverkan mellan skola, polis, ambulans och räddningstjänst i konceptet P.A.R.	Under våren genomfördes PAR-verksamhet på Munkegärdeskolan och Thorildskolan. Elever från årskurs 8 fick åka ut till Kungälv's brandstation och prata med polis, ambulans- samt räddningstjänstpersonal. På grund av tidsbrist genomfördes PAR inte i sin helhet på Ytterbyskolan, men räddningstjänsten, polisen och ambulanspersonal åkte in till skolan för att prata med elever på plats. PAR är planerat att genomföras även under våren 2023.
▶ Områdesbaserat arbete utifrån aktuell lägesbild.	I samband med veckovisa lägesbildsmöten mellan kommunens olika verksamheter, polisen och intressenter från kommunen, tas det fram olika fokusområden som de olika intressenterna ska sätta fokus på de kommande veckorna. Under 2022 har fokus bland annat varit Komarken utifrån polisens kartläggning av organiserad brottslighet och parallella samhällsstrukturen, samt Vita fläcken och Munkegärde utifrån motorburen ungdom och ordningsstörningar. Utifrån lägesbilden har kommunen tillsammans med polisen under 2022 påbörjat aktivt samarbete med Kungälv's bostäder, med fokus på övre Komarken. Under året har en gemensam problembild och orsaksanalys genomförts. Inför 2023 planeras det att hitta nya rutiner och åtgärder, samt genomföra informationsträffar med boende och medarbetare hos Kungälv's bostäder för att motverka problematiken som man kartlagt i området.
🔊 I dialog med samverkande aktörer fortsatt arbete med trygghetskameror på otrygga platser.	Kommunen har sedan 2021 haft igång trygghetskameror utomhus på allmänna platser vid fyra olika områden: Vita fläcken, Skarpe Nord, Nordmannatorget och Kongahällacenter/Resecentrum. Utöver detta har säkerhetsenheten sett över förslaget att utöka kamerabevakningen vid Mimers hus samt Sandbackaskolan. Arbetet pausades på grund av att Integritetsmyndigheten hösten 2021 påbörjade tillsyn enligt dataskyddsförordningen gällande kommunens kamerabevakning. Arbetet planeras att upptas igen om Integritetsmyndigheten beslutar att kommunen får fortsätta med den kamerabevakningen som begås i dagsläget på allmänna platser. Säkerhetsenheten har börjat ta fram en anvisning för kamerabevakning.
▶ Utifrån trygghet och brottslighet beakta den fysiska miljön vid ny- och ombyggnation.	För befintliga byggnader har sektor Samhälle och Utveckling sett över behovet att ha utökad belysning för att öka säkerhet och trygghet kring byggnaderna. Kommunens Trafik Gata Park - enhet har även sett över växtligheten vid kommunens fastigheter och mark, för att säkerställa att det inte förekommer mörka, undangömda platser, bland annat under motorvägsbron vid Skarpe Nord. Vid nybyggnation arbetar kommunen kontinuerligt tillsammans med projekteringen med att undvika dolda ytor där bland annat brott som narkotikahandel, bråk och skadegörelse kan uppstå. Detta fokuseras det på även i samband med ombyggnation av skolor.

4.4 Organiserad brottslighet och maktutövning i lokalsamhället

Beskrivning

Enligt Polismyndigheten finns det tre olika typer av kriminella nätverk i Sverige. Det är löst sammansatta nätverk, kriminella organisationer samt familje- och släktbaserade nätverk. Dessa kriminella nätverk ägnar sig åt organiserad brottslighet, som påverkar samhället på många olika sätt. I narkotikans fotspår följer ofta annan kriminalitet och sociala problem. Handeln med stöldgods skapar en illegal marknad som hotar den legala. Den organiserade brottsligheten försöker på olika sätt skydda sin verksamhet från myndigheterna. Pengar, trakasserier, hot och våld kan ibland övertala tjänstemän att lämna ut viktig information vilket försvårar myndigheternas arbete. Trakasserier, hot och våld mot politiker, journalister och andra representanter för det öppna samhället kan på sikt hota demokratin.

4.4.1 Insats: Åtgärder mot organiserad brottslighet och maktutövning i lokalsamhället

Aktivitet	Kommentar
 Delta i myndighetsgemensamma insatser.	Kommunens miljöenhet har deltagit i minst två myndighetsgemensamma arbetsplatskontroller under 2022. Kommunens säkerhetsenhet deltar månadsvis i möten för myndighetsgemensamt arbete mot organiserad brottslighet.
 Samverka med näringslivet, fastighetsbolag och fastighetsägare.	Under våren medverkade säkerhetsenheten i Morgonpasset (mötesplats för näringsidkare i kommunen) för att prata om företagens säkerhet, hur kommunen jobbar brottsförebyggande och hur företagarna själva kan skydda sig mot brott. Säkerhetsenheten planerar en presentation till Morgonpasset i januari 2023 med fokus på hur kommunen och företagen tillsammans kan arbeta mot organiserad brottslighet. Säkerhetsenheten har tillsammans med polisen haft möte med företagarna, Kungälv Marstrand Näringsliv samt fastighetsägare för att presentera den lokala lägesbilden kopplat till organiserad brottslighet. På möten har det även presenterats hur näringslivet själva kan arbeta mot problematiken och skydda sig själva. Under november-december har kommunens säkerhetsenhet och näringslivsutvecklare genomfört en undersökning om företagsklimat med fokus på säkerhet där företag i kommunen har svarat på frågor gällande deras brottsutsatthet och trygghet. 50 olika företag svarade på undersökningen. Resultatet ska presenteras på en informationsträff med företagarna som planeras in till våren 2023. Då ska även diskuteras hur företagen kan arbeta med säkerhet och trygghet tillsammans med kommunen och polisen. Under hösten har kommunen, polisen och Kungälvsbostäder kontinuerligt samarbetat mot organiserad brottslighet och med trygghetsfrågor kopplat till deras fastigheter. Under hösten har fokuset legat på att kartlägga problembilden, genomföra orsaksanalys samt ta fram åtgärdsplaner, nya rutiner och kontaktvägar som Kungälvsbostäder kontinuerligt kan arbeta med för att öka tryggheten och säkerheten inom deras bostadsområden.
 Kartlägga behov och utföra riktade utbildningsinsatser.	Under hösten 2022 började säkerhetsenheten kartlägga verksamheter inom kommunen där det förekommer en risk att bli påverkad av organiserad brottslighet. Bland annat är riskerna för att bli utsatt för otillåten påverkan och arbete med oseriösa aktörer med i kartläggningen. Kartläggningen görs i samband med den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys där samtliga kommunala verksamheter kartläggs. Under 2022 har risk- och sårbarhetsanalys gjorts om organiserad brottslighet kan påverka verksamheter inom Samhälle och Utveckling samt Trygghet och Stöd. Polisen och Säkerhetsenheten har varit i kontakt med Kungälvsbostäder, företagarna, Kungälv Marstrand Näringsliv och fastighetsägare för att dela lägesbild angående organiserad brottslighet i kommunen samt ge tips, rutiner och

Aktivitet	Kommentar
	verktyg för att motverka organiserad brottslighet i kommunen. Säkerhetsenheten och Lokalpolisområdeschef har under hösten gått ut till olika kommunala verksamheter för att prata om den aktuella lägesbilden för att dela information och för att höja medvetandet om hur verksamheterna kan arbeta mot organiserad brottslighet. Arbetet fortsätter våren 2023. Syftet är att se till att samtliga kommunala verksamheter har en gemensam lägesbild, att de är medvetna om problematiken och dess risker samt att verksamheterna har kunskap om vilka verktyg de har till sitt förfogande för att arbeta mot organiserad brottslighet.
🔊 Ta fram riktlinjer för personsäkerhet.	Säkerhetsenheten har börjat ta fram en Anvisning för intern säkerhet med utgångspunkt från kommunens Säkerhets- och Trygghetspolicy KS2019/1909. Anvisning kommer att färdigställas under 2023, i samband med att kommunens Säkerhets- och trygghetspolicy uppdateras. Anvisningen kommer att innehålla ett avsnitt angående personsäkerhet.
👉 Riktade och förebyggande insatser som fokuserar på de kommundelar där klanstrukturer eller annan gängkultur och -nätverk riskerar att få fotfäste.	Det förebyggande arbetet som sker idag är i grunden generellt och utgår från ordinarie verksamhet. Utvecklingen av lokal organiserad brottslighet följs upp kontinuerligt i det veckovisa lägesbilsarbetet samt vid särskilda möten med interna och externa parter. Säkerhetsenheten har tillsammans med polisen samverkat med fastighetsbolag i kommunen för att förhindra att aktörer med kopplingar till organiserad brottslighet får tillgång till lokaler inom kommunens gränser. I samband med att Säkerhetsenheten och lokalpolisområdeschefen varit ute i verksamheterna och pratat om den aktuella lägesbilden angående organiserad brottslighet i kommunen har det även diskuterats om hur olika verksamheter kan förebygga att organiserad brottslighet kommer in i den kommunala verksamheten. Säkerhetsenheten har även börjat se över rutinerna för bland annat beviljande av tillstånd och offentlig upphandling. Syftet är att hitta processer och kontaktvägar för att förhindra att organiserad brottslighet/samarbete med oseriösa aktörer förekommer inom den kommunala verksamheten och inom kommunens gränser.

4.5 Våldsbejakande extremism

Beskrivning

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. I Sverige finns det i huvudsak tre våldsbejakande extremistiska rörelser:

- Den våldsbejakande högerextrema vit makt-miljön
- Den våldsbejakande vänsterextrema autonoma miljön
- Den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön.

Baserat på erfarenheter från både politisk och religiös extremism finns det stora likheter i radikaliseringsprocesserna. Flera faktorer påverkar om en person söker sig till våldsbejakande extremism. Det är dock i huvudsak sociala och känslomässiga orsaker som gör att man söker sig till extremism av olika former, snarare än det ideologiska. Det är därav av vikt att samhällets olika institutioner identifierar dessa personer i ung ålder för att ge de rätt stöd.

4.5.1 Insats: Motverka våldsbejakande extremism

Aktivitet	Kommentar
👉 Kartlägga behov och genomföra riktade utbildningsinsatser.	Hösten 2022 började säkerhetsenheten kartlägga verksamheter inom kommunen där det förekommer risk att bli påverkad av våldsbejakande extremism. Det görs genom kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys där samtliga kommunala verksamheter deltar. Under 2022 har risk- och sårbarhetsanalys gjorts om våldsbejakande extremism kan påverka verksamheter inom Samhälle och

Aktivitet	Kommentar
	utveckling samt Trygghet och stöd. Utifrån kartläggningen kommer utbildningsinsatser planeras och genomföras för de verksamheter där det finns en högre sannolikhet att våldsbejakande extremism förekommer. Utbildnings-/informationsinsatser planeras påbörjas under 2023.
 Riktade och förebyggande insatser som fokuserar på de kommundelar där våldsbejakande extremistiska rörelser riskerar att få fotfäste	Det förebyggande arbetet som sker idag är i grunden generellt och utgår från ordinarie verksamhet. Utvecklingen av lokal våldsbejakande extremism följs upp kontinuerligt i det veckovisa lägesbilsarbetet samt vid särskilda möten med interna och externa parter. I övrigt följs utvecklingen genom Centrum mot våldsbejakande extremism (CVE) veckovisa omvärldsbevakning. Kommunen har en gemensam arbetsgrupp med polisen och olika delar av kommunens verksamhet som träffas minst en gång per termin för att diskutera problematiken kring våldsbejakande extremism och hur det kan motarbetas. Under november 2022 påbörjades planering för hur samverkansgruppen kan arbeta mer effektivt och proaktivt mot våldsbejakande extremism.
 Erbjuder stöd och trygghet till de som är drabbade av extremism. Även anhöriga inkluderas i denna grupp.	På kommunens hemsida finns information om våldsbejakande extremism och om hur Kungälv kommun arbetar förebyggande. På sidan finns bland annat information om vart man kan vända sig för stöd och hjälp. Endast ett fåtal ärenden kommer in till socialtjänsten årligen. Stödet som erbjuds hanteras utifrån individens enskilda behov.